

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Decreta Provinciae Mediolanensis Svb B. Carolo Borromeo, Cardinale
Archiepiscopo, Diuersis temporibus in sex Concilijs, totidemq[ue]
voluminibus edita

Speciano, Cesare

Brixiae, 1603

Tit. IIII. De Praebendis, et Dignitatibvs, & his, qui eas obtinent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10553

habet, collata est, is in illius statione resideat, personalisq; residentiæ munera præstet. Nec verò id ad illum inferiorem, qui contulit, spectet.

DE PRAEBENDIS, ET DIGNITATIBVS,
& his, qui eas obtinent. Tit. III.

UI dignitates, aut personatus in Ecclesijs obtinent, & Canonici nominis, ac institutionis suæ memores, ea pietate, & assiduitate diuina officia colere debent; vt alij eorum exemplo ad studium, & amorem diuini cultus accendantur.

Adiæi choro qualiter aliàs mulctandi, ibidem deseruire teneantur. Cap. I.

ITAQVE auctoritate etiam Tridentini Conc. præcipimus, vt, cum in Choro psallendum est, ipsi quoque quantum honoris gradu cæteris præstant, tantò studiosius, psalmis, hymnis, & canticis vna cum alijs modulantes, Dei laudes concelebrent: cui officio si defuerint, pro absentibus habeantur, & earum horarum, quas e ratione non obierint, distributionibus mulctentur.

sess. 24. cap. 12. verif. omnes vero. de refor.

Hebdomadarius quomodo constituendus; canendiq;ue modus; & in pontificalibus Episcopo assistendum.

Cap. I I.

Constituatur ex Canonicis Sacerdotibus Hebdomadarius, quidiebus infra Statutis Missam & Vesperas canat; cui, octauo die, succedat alius eiusdem ordinis: idq; semper, aut in orbem fiat, aut alio modo pro Ecclesie consuetudine. Is, si suo officio defuerit, trium dierum distributionibus careat; quas Episcopus arbitrio suo, vel cæteris choro operam dantibus, diuidat; vel in locorum piorum usum conferat; tributa tamen aliqua parte canonico, qui collegæ munus explenerit.

Reliqui Canonici decore cantu antiphonas exordiantur, quas mansionarius d. clarit.

Si celebranti Episcopo, aut alia pontificalia exercenti, diligenter non assisterint, & inseruierint; pœnam subeant, quæ ei videbitur.

d. ca. 12.

Qualiter in ordine suo deseruire debeant. Cap. I I I.

Quibus Canonicatibus, præbendis, dignitatibus, aut personatibus, & officijs adiunctum est munus aliquod presbyterij, Diaconatus, aut Subdiaconatus; qui ea obtinent, si, quemadmodum à Tridentino Concilio præscriptum est, suo officio per se non fungantur; priuentur eius officij distributionibus, in quo muneri suo defuerint; nisi legitime impediti, impetrata

sess. 22. cap. 4. de ref. & d. c. 12. ver. oēs vero. sess. 24.

licentia ab eo, qui choro præfuerit, vel superiore ordinario, per alios satisfecerint.

Annexio ordinum obseruanda. Cap. IIII.

Quibus canonicatibus, ac portionibus iam fuit annexus ordo presbyteratus, diaconatus, & subdiaconatus, eos Episcopus seruare faciat; quemadmodum à Tridentina synodo præscriptum est.

Qualiter tempore diuinorum, & festis diebus capitula non habeantur. Cap. V.

Canonicus, quo tempore diuina officia celebrant, non habeant capitula; nisi forte aliter euidens necessitas postularit. Qui contra fecerint, distributionem ne capiant eius horæ, in qua id commiserint.

Neque etiam diebus festiuis capitula habeantur; nisi probabilis causa interceperit.

Negligentes missas conuentuales iniunctas canere, quando, & qualiter puniendi. Cap. VI.

Ecclésiastica dignitate, aut Canonicatu præditus, si in Ecclesia, ubi eam, eumve obtinet, missas conuentuales pro ratione ipsius aut dignitatis, aut Canonicatus, ad Episcopi, ex Tridentini Concilij auctoritate, præscriptum, celebrare contempserit, vel neglexerit; non solum tridui distributionibus, ut superiori synodo prouinciali sancitum est, mulsetur; verum etiam ab ordinis sui munere suspendatur, ipsius Episcopi arbitrato.

Quando, & qualiter capitulum spirituale sit habendum. Cap. VII.

In singulas hebdomadas Canonici cuiusvis Ecclesie, capitulum habeant; in quo cum queratur, an decreta de diuinorum officiorum ratione seruentur; an si qui item errores in sacrarum ceremoniarum ritu commisi sint; tum legatur pars aliqua earum rerum, quæ de vita, & honestate clericorum præscriptæ sunt; vel illarum, quæ Catechismo Romano, aut alijs item libris expressè ad Christianæ pietatis doctrinam, vitæq; Ecclesiasticæ disciplinam, & rationem pertinent; tum etiam in alijs spiritualis vitæ exercitationibus ipsi versentur; idq; omne prout Episcopo Capituliue Prefecto visum erit. Quod in Capitulo quidquam aliud, quod ad rerum temporalium curam, ac prouisionem pertinet, prius agatur geraturve, quàm ea tractationis ratio habeatur, quæ tota in rebus spiritualibus posita sit.

Qui congruo tempore suum, vel alienum munus debitum non obierit, vel legitimum impedimentum non denuntiauerit, qualiter puniendus. Cap. VIII.

Vt primùm quicumq; canonicus hebdomada sua, aliove tempore quo vel suo nomine, vel hebdomadarij vice, ubi legitime per alium potest

obiri munus, aliquod officium præstare debet, in tempore non conuenerit; aut officij sui munus, neque ipse, neque eius nomine, si legitimo impedimento detinetur, alius eius Ecclesiæ Canonicus præstiterit, vel Præfectum de impedimento certiore in tempore non fecerit; aliqua distributionum portione mulctetur, episcopi arbitrato.

Quo decreto astringi etiam eos omnes volumus, qui etiam, si canonici non sint, aliquod in ecclesiâ munus obire debent.

Rixæ tollendæ, contumeliosique, ut plectantur, quando, & à quibus Episcopo sub pœna deferrendi. Cap. IX.

Si rixæ, & contumeliæ inter aliquos Canonicos, vel Ecclesiæ ministros, altercationesve oborta sint; eos Præfectus adhibitis, si opus fuerit, alijs duobus, tribusve de capitulo, statim reconciliare studeat.

Quos tamen, & alios item omnes, qui aliquem eiusmodi Ecclesiæ Canonicum, aliumve ministrum, quouismodo, contumeliosis verbis, in capitulo, aut in Ecclesiâ affecerint; idem, & Punctator Episcopalis, aut eorum alter ad Episcopum referat; qui pro culpæ ratione illos, qui deliquerint, plectat, arbitrato suo. Si autem Præfectus, Punctatorve huic referendi officio defuerit; eiusdem etiam arbitrio puniatur.

Qualiter induti in eorum Ecclesijs Canonici, cæteri que, concionibus, & lectionibus intersint. Cap. X.

Canonici, & alij item dignitate præditi, ac reliqui præterea, quicumque sint, cuiusvis Ecclesiæ Clerici, cum in sua Ecclesiâ, concionibus, lectionibusve sacris intersunt, superpelliceis, eoq; clericali, canonicali habitu, quem in choro, Canonicarumq; horarum officijs obeundis vestiunt, induti omnino sint.

Iura, quibus beneficia obtinentur, Episcopo exhibenda.

Cap. X I.

Capitula verò, & quicumque sint, qui cuiusvis generis dignitates, Canonicatus, aut alia quæcumque beneficia obtinent; literas, diplomata, tabulasve ipsas beneficiorum, quæ quouis, etiam vnionis iure possident; Episcopo etiam priuatim postulanti, sine mora exhibeant.

Simplex etiam beneficium, alio habito, quando ipso iure vacet.

Cap. X I I.

Beneficium etiam simplex obtinenti, quod ad vitæ sustentationem satis est, si alterum simplex, aut Ecclesiâ etiam Parochialis, aliavve beneficium cuiusvis generis conferatur; vbi is alterius beneficij, cuiuscumque generis illud sit, possessionem pacificam adeptus est, aut si præeum steterit,

vid. infra de instit. c. i. Beneficiu ad honeste, & com-

quomi-

modè vi-
uendum
sufficiēs,
quod cē-
feti de-
beat. vid.
Nauarr.
in Ench.
de orat.
& hor.
Cano. e.
22. n. 69.
& seq.
a Scil.
24 c. 17.
de refor.

quominus duobus mensibus, quos à die, quo alterum collatum est, præstitimus, illam adipiscatur, primum ipso iure vacare censeatur; cui vacanti provideatur, a cum ex Tridentini Concilij sententia unum, & alterum item ab illo simul retineri nullo modo liceat.

Prouisus de sufficienti beneficio, alterius, quod habebat, qualiter fructus ne capiat. Cap. XIII.

Beneficij quacumque auctoritate deinceps collati, vnde satis ad victum sumitur, possessionem pacificam quis adeptus; si nulla sibi facultate, dispensatione ve legitime concessa, beneficij prioris, quod obtinebat, censum exegerit; ea pœna illi sit, vt quod exegerit, illius duplum ad Ecclesiam vsu restituat; tum alia ratione etiam multetur, plectatur ve Episcopi arbitratu.

Episcopo etiam extra Cathedralē, à quibus in pontificalibus deseruiendum. Cap. XIII.

Episcopo in Vrbe, etiam extra Ecclesiam Cathedralē pontificalia munera obeunti, vtpotè consecranti, vel reconcilianti Ecclesias, cœmeteriave, aut ordines sacros, aut confirmationis Sacramentum, aut Sanctissimam Eucharistiam frequenti populo ministranti, aut alia huiusmodi munera pontificalia exercenti, (cum is iusserit,) assistant, inseruiant, ministrent ve, quicumq; ex ijs, qui dignitates obtinent, & de capitulo, ac reliquo Ecclesie Clero eidem, Episcopalia munera in Ecclesia Cathedrali exercenti, inseruire, assistere, ministrare ve solent, aut debent.

Qui distributione careat, cum decenter indutus in choro non intererit. Cap. XV.

Dignitatem obtinenti, & Canonico item, & alij cuicumque chori officijs adstricto, almutiam, superpelliceum, cappam, aut aliud canonicale, aut proprium sui ordinis vestimentum, pro temporis, vel diuini officij, quod obit, vel pro sui in Ecclesia, choro ve muneris ratione, non induto, distributio statè Canonica horè ne detur, in qua hic, ille ve sine eiusmodi indumento adfuerit.

In numero Canonicorum cooptandi qualiter periculum fiat, & sumantur suffragia. Cap. XVI.

VT diuinis officijs obeundis, quoad eius fieri potest, apti, & idonei ministri adscribantur, cum aliqui deinceps in Cathedrali, aut Collegiatis Ecclesijs se in Canonicorum residentium Collegium cooptari, & ad eius distributiones percipiendi admitti petunt, hæc seruentur.

Periculum fiat, an qui se cooptari petit, ad omnia ea rectè in cantus modulatione præstanda idoneus sit, quæ aliquo modo, aut tempore ad eius mu-

nus, par-

Nam gra-
ue est, in
exptos,
diuinis
obsequijs
applica-
re. cap.
Monaste

mus, partesve pertinere possunt; hocq; pro ratione, & diuersitate præbyteralis, Diaconalis, & inferioris etiam functionis: Id verò fiet in conuentu capitulari, duobus ex capitulo adhibitis, qui primò iurati, se nihil fraudis, in ea re sibi commissa facturos esse, hoc præstent, ut ei, de cuius cooptatione agitur, certos locos, scriptave, quæ cantu enuntient, primùm assignent, tum propius assistendo uideant, num is modulatione, aliove modo erret.

De eodem autem approbando postea agetur, resq; occultis suffragijs permittetur; quibus statim deliberetur, ac decernatur.

Primam dignitatem obtinentis, vt admittatur, quale fiat iudicium. Cap. XVII.

DE eo autem, qui in Ecclesia Cathedrali post Episcopum, aut etiam in Collegiatis primam dignitatem obtinet, experimentum periculumve fiat ab Episcopo solùm, eiusve Vicario, adhibito in consilium præfectori Chori, & Canonico uno ex capitulo illius Ecclesiæ; in qua is, de quo agitur, dignitatem habet; & alijs præterea peritis viris, quos aliundè adhiberi Episcopus maluerit. Quibus uerò in Ecclesijs antiqui probatiq; instituti est, de eo etiam à capitulo examen, experimentumve fieri; id huius decreti auctoritate non abrogetur; sed capitulo præscripta supra in Canonicis probandis ratio, in ipso etiam probando seruetur.

Si cooptatio, probatiove ulla fiet, illis supra præscriptis rationibus non seruatis, irrita sit, ac planè nulla.

Examen pro qualitate Ecclesiæ habendum. Cap. XVIII.

IN ipso probationis examine, in primis Ecclesiæ magis, minusve insignis, ratio aliqua habeatur.

Et naturalis, & pro modulatione aptitudo, ac scientia, pro diuersitate etiam muneris, qualiter inuestiganda; & semel examinatus iterum examinandus. Cap. XIX.

NON solùm de ea facultate periculum fiat, quæ ab arte, & ab exercitatione profiscitur; sed de ea quoq;, quæ est à natura; uidendumq; num cuiquam natura alicui impedimento sit, quominus obire munera sua, si non perfectè, at saltem aliquo modo, possit.

Porrò moderatio adhibeatur, vt in ijs quidem modulationum generibus; qui cooptari vult, se ex tempore peritum præbeat, atque exercitatum, quæ in eius officio frequentiora sunt; quæ verò rarius incidunt, præstare quidem aptus sit, se congruo spatio temporis dato, ad eius generis rationem præuidendum.

Præterea, quibus vniuersæ Chori psalmodiæ onus sustinendum est, in ijs mediocrem peritiam, artisq; cognitionem sufficere, existimari non conuenit; cum ijs uerò, quibus id non incumbit; mitius agi debet: In Chori Magistro

perfecta

rijs. 19.
q. 3. gl. in
c. officij.
in ver.
Incontinen-
tenti, de
elect.

perfecta ars, & pericia omnino requiretur; eademq; distinctio, & ratio habenda est de voce, & eiusmodi natura adiumentis.

Si timore, aut aliqua alia perturbatione factum esse, præfectus, supplicatus erit, ut quis minus idoneus visus sit; is nè rejiciatur, sed octo dierum spatium, certa alia dies constituatur, qua rursus periculum fiat; iterum verò id timoris, aut aliud nomen eiusmodi prætendi non possit.

Qualiter ordines sacri annectendi, & annexi sub pœna suscipiendi. Cap. XX.

Quod de ordine sacro annectendo iam pridem decreto Concilij Provincialis primi ex Tridentina Synodo constitutum est; id in executionis usum ita inducatur, ut vel præbyteratus, vel Diaconatus, vel Subdiaconatus non ipsis quidem Canonicis, sed canonicatibus, & portionibus singulis, quæ in Cathedrali Ecclesia sunt, annectatur: nec verò annexio nis decretum locum habeat in illis canonicatibus, præbendisve, quibus in fundatione iam certus ordo annexus est.

a Conc. Trident. Sess. 24. c. 12. de refor. vers. in oibus vero.
b Cle. vt ij. qui de ætate, & qualitat. c. Conc. Trident. Sess. 22. c. 4. de re for.

Quod autem Canonicorum saltem dimidia pars, a cautum est, ut Sacerdotio, præbyteratuve initiatur; in ea, cum dignitates non censeantur, totidem Canonicatus Sacerdotales constituendi sunt, quot præscriptam illam dimidiam partem saltem consciant.

Ubi primum unicuique vel canonicatui, vel portioni sacer aliquis ordo annexus ab Episcopo est; ad eum b ordinem suscipiendum Canonicus etiam, qui iam illud obtinebat, compellatur.

Si quis autem monitus, non susceperit, priuatus ab illo declaretur, c. ad eiusdem Tridentini Concilij præscriptum.

Nè supernumerarius Canonicus creetur. Cap. XXI.

Supernumerarium Canonicum imposterum creari omnino vetamus, ad præscriptum Concilij Quinti Provincialis.

Quæ multæ quibusdam locis nullatenus, sine licentia remittendæ, attribuantur. Cap. XXII.

QUIBUS in decretis multæ, ijs nominatim constitutæ sunt, qui dignitates, aut Canonicatus obtinent, nec certis locis attributæ; vsu sacrifiæ, aut fabricæ illorum Ecclesiæ ab Episcopo attribuantur. Neque verò eas ad alium usum conuerti, neque easdem remitti, nec præterea de ijs ipsis, etiam ab vniuerso capitulo transigi liceat, nisi Episcopi auctoritate.